

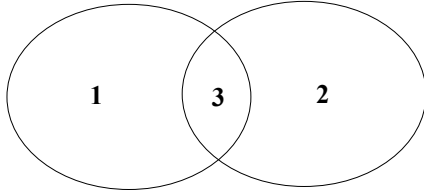
Tarix (Azərbaycan bölməsi)

1. İtaliyanın XX əsrin 30-cu illərində Afrika ilə bağlı xarici siyasətinə aiddir:

- A) Sudet vilayətinin Almaniya tərəfindən işğalına mane olması
- B) Avstriyanın ərazi bütövlüyünün təminat altına alınması
- C) Efiopiyada işğalçılıq siyasətinin aparılması
- D) İspaniyada faşistlərə hərbi yardım göstərilməsi
- E) Əlcəzair xalqına qarşı soyqırım siyasətinin aparılması

2. Eylər-Venn diaqramına əsasən Türkiyə Respublikasına aid uyğunluğu müəyyən edin.

XX əsrin 20-ci illəri XX əsrin 30-cu illəri

- a. Yaponiyaya müharibə elan edilməsi
- b. Mustafa Kamal tərəfindən idarə olunması
- c. Yeni konvensiyaya əsasən boğazlar məsələsində böyük üstünlüklər qazanması
- d. Qadınların kişilərlə bərabər hüquqlu elan olunması
- e. Ərzaq sapalağının tətbiq olunması

- A) 1-d; 2-c; 3-b   B) 1-a,d; 2-c; 3-b   C) 1-a; 2-b; 3-e   D) 1-a; 2-c,d; 3-b   E) 1-c; 2-d; 3-b,e

3. Uyğunluğu müəyyən edin.

- A) 1-a; 2-b,c   B) 1-b,c; 2-b   C) 1-a,c; 2-c   D) 1-b; 2-a   E) 1-a,c; 2-b

4. Azərbaycan SSR-də İmam Mustafayevin hakimiyyət dövrünə aiddir:

- A) Milli Azərbaycan Qərgahının (MAQ) təşkil olunması
- B) İcbari onillik təhsilə keçilməsi
- C) Konstitusiyaya Azərbaycan dilinin dövlət dili kimi əlavə edilməsi
- D) "Bahar bayramı"nın rəsmi olaraq qeyd edilməyə başlanması
- E) Azərbaycan Elmlər Akademiyasının yaradılması

5. Uyğunluğu müəyyən edin.

XX əsrin 40-cı illərin sonları – 50-ci illəri		
	Dövlət	Hadisə
1.	Böyük Britaniya	Avropa İqtisadi Birliyinin təşkilində iştirak edilməsi
2.	Almaniya Federativ Respublikası	Ərazisində işğal rejiminin ləğv olunması
3.	Fransa	Müvəqqəti rejim tərəfindən idarə olunmağa başlanması
4.	SSRİ	İqtisadiyyatda “beşillik plan”ların davam etdirilməsi

A) 2, 3   B) 2, 4   C) 1, 3   D) 3, 4   E) 1, 4

6. Uyğunluğu müəyyən edin.

a.	XX əsrin 50-ci illərində ərazisində işğal rejiminin ləğv edilməsi	3
b.	Bloklara qoşulmama hərəkatının yaradıcılarından olması	1, 2
c.	XX əsrin 60-cı illərində respublika idarə üsulunun ləğv edilməsi	1, 4
d.	XX əsrin 40-cı illərində Vətəndaş müharibəsinin baş verməsi	2

A) yalnız a   B) yalnız c   C) b,c   D) b,d   E) a,d

7. Yunan-Əhəməni müharibəsində yoxsul vətəndaşların orduda fəal iştirakı onların ictimai mövqeyinə müsbət təsir göstərdi. E.ə. V yüzilliyin ikinci yarısında islahatlar nəticəsində yoxsul vətəndaşlar bir sıra hüquqlar əldə etdilər.

Aşağıdakılardan hansı və ya hansıları bu islahatların nəticələrinə aiddir?

I. Bütün Afina vətəndaşlarının idarəetmədə iştirakı genişləndi.

II. Hər bir vətəndaş dövlət idarəciliyində istənilən vəzifəni tutmaq hüququ qazandı.

III. Qanunları müzakirə və qəbul etmək səlahiyyəti Senata verildi.

IV. Afinalıların gələcəkdə borca görə qul edilməsi qadağan edildi.

A) yalnız I   B) yalnız IV   C) I və II   D) III və IV   E) II və III

8. Azərbaycan Respublikasının XXI əsrin 20-ci illəri tarixinə aiddir:

1. Qoşulmama hərəkatına tamhüquqlu üzv qəbul olunması

2. Türkiyə ilə müttəfiqlik münasibətləri haqqında “Şuşa bəyannaməsi”nin imzalanması

3. Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun istifadəyə verilməsi

4. Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonunun yaradılması

5. “Qarabağ bəyannaməsi”nin imzalanması

A) 1, 2, 4   B) 2, 4, 5   C) 1, 3, 4   D) 3, 4, 5   E) 1, 2, 5

9. Xəritədə verilən dövlətlərin XX əsrin 40 – 70-ci illər tarixinə aid uyğunluğunu müəyyən edin.

a.	Bloklara qoşulmama hərəkatının yaradıcılarından olması	1, 2
b.	İsrail dövlətinin yaradılmasına etiraz olaraq ona müharibə elan etməsi	1, 3
c.	Faşist diktaturasının süqut etməsi	3
d.	“Praqa baharı” adlanan demokratikləşmə tədbirlərinə SSRİ-nin müdaxilə etməsi	2
e.	Alman-italyan qoşunları tərəfindən işğal olunması	2, 4

A) yalnız c

B) a, c, e

C) d, e

D) b, c

E) a, b, d

10. 1917-1920-ci illərdə Cənubi Azərbaycanda baş vermiş milli-demokratik hərəkata aiddir:

- A) Təbrizdə pulsuz qız məktəbinin təşkil edilməsi
- B) “Azərbaycan dili haqqında” Qanunun qəbul edilməsi
- C) Çar Rusiyasının müdaxiləsi ilə yatırılması
- D) “Azərbaycan” qəzetinin ana dilində çıxmağa başlanması
- E) İlk dəfə konstitusiyaya qəbul olunması

11. E.ə. 66-ci ildə Kür çayı sahilində baş vermiş döyüşün nəticəsi:

- A) Albaniyanın süvariləri tərəfindən Roma qoşunları məğlub edildi
- B) Roma qoşunları albanlara qalib gəldi
- C) Albanlar atropatenalılardan köməyi ilə qalib gəldi
- D) Birləşmiş Parfiya-Atropatena qüvvələri qalib gəldi
- E) Zoberin qoşunları məğlub olaraq geri çəkildi

12. Xəritədə fərqləndirilən əraziyə aiddir:

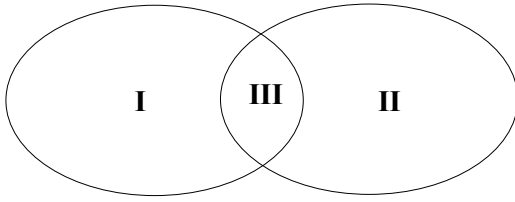
- A) Rayon mərkəzinin 1993-cü ildə erməni qoşunları tərəfindən işğal olunması
- B) Antiterror əməliyyatı nəticəsində işğaldan azad edilməsi
- C) Vətən müharibəsi dövründə tamamilə azad edilməsi
- D) Aprel döyüşləri nəticəsində bəzi kəndlərinin azad edilməsi
- E) Horadiz əməliyyatı nəticəsində azad edilməsi

13. Eylər-Venn diaqramına əsasən uyğunluğu müəyyən edin.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti

I. Gəncə dövrü

II. Bakı dövrü

- a. Osmanlı dövləti ilə sülh və dostluq müqaviləsinin imzalanması
b. Dövlət dilinin türk (Azərbaycan) dili olması
c. İkinci hökumət kabinetinin fəaliyyət göstərməsi
d. Göyçay vuruşmasında bolşevik qoşunlarının məğlubiyyətə uğradılması
e. Naxçıvan general-qubernatorluğunun fəaliyyətə başlaması
- A) I-d; II-e; III-b,c   B) I-a,b; II-e; III-d,c   C) I-d; II-c; III-b,e   D) I-e; II-b,c; III-a   E) I-b; II-a,c; III-d,e

14. Rusiyanın Şimali Azərbaycanda köçürmə siyasəti ilə bağlı düzgün fikri müəyyən edin.

- A) Xristian əhalinin sərhəd ərazilərində yerləşdirilməsi bufer zona yaratmağa xidmət edirdi
B) Yerli müsəlman-türk əhalisi Rusiyanın mərkəzi quberniyalarına köçürüldü
C) Ermənilərə verilən vergi güzəştləri onların yerli əhaliyə inteqrasiyasını təmin etdi
D) Alman koloniyalarının salınması bölgədə Avropa ipəkçilik mədəniyyətinin yayılmasına təsir etdi
E) Rus ailələrinin köçürülməsi yalnız iqlimə uyğunlaşmış hərbcilər hesabına aparıldı

15. Qədim Çində Xan sülaləsinin hakimiyyəti dövrünə aid deyil:

- A) Çinin dünya ticarət yollarına çıxışı əldə etməsi
B) Qırmızıqaşlılar üsyanının baş verməsi
C) Hunların yürüşlərinə qarşı mübarizə aparılması
D) Pinçen şəhəri yaxınlığında döyüşün baş verməsi
E) İlk dəfə vahid ölçü, çəki və pul sisteminin tətbiq edilməsi

16. Səfəvi hökmdarları Şah I İsmayıl və Şah I Təhmasibin hakimiyyət dövrlərinə aid ümumi cəhət:

- A) Paytaxt Təbrizin Osmanlı qoşunu tərəfindən tutulması
B) Ağqoyunlu dövləti ilə diplomatik əlaqələrin saxlanması
C) Dərbəndilər sülaləsinin hakimiyyətinə son qoyulması
D) Osmanlı dövləti ilə sülh müqaviləsinin imzalanması
E) Səfəvilər dövlətinin paytaxtının köçürülməsi

17. Mis-Daş (Eneolit) dövrünə aiddir:

1. Saxsı qabları bişirmək üçün kürələrin yaradılması
2. Əhalinin əkinçiliklə məşğul olmağa başlaması
3. İstehsal təsərrüfatının mövcud olması
4. Süni suvarma şəbəkələrinin yaradılması
- A) yalnız 2   B) 1 və 3   C) 1 və 4   D) yalnız 4   E) 2 və 3

18. XIX əsrin ikinci yarısında Şimali Azərbaycanda mis və neft sənayesinə aid ümumi cəhət:

- A) xarici kapitalın üstünlük təşkil etməsi
B) ilk manufakturanın fəaliyyətə başlaması
C) alman kapitalının üstünlük təşkil etməsi
D) milli kapitalın həlledici rola malik olması
E) inhisarların fəaliyyətinə son qoyulması

19. Uyğunluğu müəyyən edin.

	Hadisə	Nəticə
1.	Hindistanın şimal və şimal-qərbinin Qəznəli dövlətinə birləşdirilməsi	Abbasi xəlifəsi tərəfindən Mahmud Qəznəli sultan tituluna layiq görüldü.
2.	XI əsrin birinci yarısında dini pərakəndəliyin yaranması	1042-ci ildə Qaraxanlı dövləti iki hissəyə parçalandı.
3.	Talas döyüşündə Çinin Ərəb xilafəti tərəfindən məğlub edilməsi	Uyğurların Çinin daxili işlərinə müdaxilə etməsinə şərait yarandı.
4.	Satuk Buğra xanın İslamı rəsmi dövlət dini qəbul etməsi	Qaraxanlı dövlətində feodal dağınıqlığı və daxili çəkişmələr artdı.

A) 2, 3   B) 3, 4   C) 2, 4   D) 1, 2   E) 1, 3

20. 1924-ci ildə Türkiyə və 1995-ci ildə Azərbaycan respublikalarına aid oxşar cəhət:

- A) Mətbuat üzərində senzuranın tətbiqinə başlanması
- B) İlk dəfə prezident seçkilərinin keçirilməsi
- C) Mətbuat üzərində dövlət senzurasının ləğv olunması
- D) Konstitusiyaya məhkəməsinin yaradılması
- E) Konstitusiyanın qəbul olunması

21. İngiltərədə 1649-cu ildə baş vermiş hadisələri müəyyən edin.

- 1. Respublika elan edildi
- 2. "Hüquqlar haqqında bill" qəbul edildi
- 3. Kral hakimiyyəti ləğv edildi
- 4. Stüartlar sülaləsinin hakimiyyəti bərpa edildi
- 5. Lordlar palatası ləğv edildi

A) 1, 2, 3   B) 2, 4, 5   C) 1, 4   D) 2, 4   E) 1, 3, 5

22. XX əsrin ilk onilliyində Şimali Azərbaycanda milli hərəkatın əsas aparıcı qüvvələri idi:

- A) iri torpaq sahibləri və dövlət məmurları
- B) milli burjuaziya və ziyalılar
- C) kəndlilər və sənətkarlar
- D) müxtəlif dinlərin ruhani təbəqələri
- E) müəssisələr tərkibində təşkilatlanmış fəhlələr

23. Rusiya-Qacarlar müharibələrinə aid uyğunluq gözlənilmişdir:

- A) Gəncənin işğal edilməsi ilə burada yerli bəylərdən ibarət müvəqqəti şura yaradıldı
- B) Bakı və Quba əraziləri Dərbənddə yerləşən Müsəlman Əyalətləri Rəisliyinə tabe edildi
- C) rus qoşunları tərəfindən İrəvan şəhəri işğal olundu
- D) Buxarest müqaviləsinə əsasən Rusiya Cənubi Qafqazda Qacar işğallarını tanımağa məcbur oldu
- E) Gümrü yaxınlığındakı döyüşdə Rusiya qoşunları məğlubiyyətə uğradı

24. Yunanıstan mədəniyyətinə aid olan xüsusiyyətləri müəyyən edin.

- 1. Tarix elminin əsasının qoyulması
- 2. Esxilin ilk pyesin müəllifi olması
- 3. Yunan elminin ilk mərkəzinin Afina şəhəri olması
- 4. E.ə. I əsr və eranın I əsri poeziyanın "qızıl əsr"i adlanması

A) yalnız 4   B) 1, 3   C) 2, 4   D) 1, 2   E) 3, 4

25. Verilmiş dövlətlərə aid uyğunluğu müəyyən edin.

Frank		Bizans	
1	3	2	

- Şimali Afrikadakı Vandal krallığının işğal edilməsi
- Puatye döyüşündə Əməvi qoşunlarının məğlub edilməsi
- Roma imperiyasının parçalanması nəticəsində yaranması
- Ərəblərə qarşı mübarizə aparılması
- Erkən orta əsrlər dövründə mövcud olması

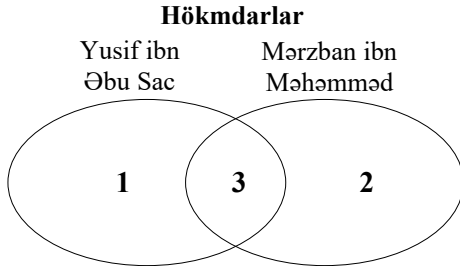
- A) 1-b; 2-a,c; 3-d,e   B) 1-a; 2-b,c; 3-d,e   C) 1-b,d; 2-a,e; 3-c   D) 1-b; 2-d,e; 3-a,c   E) 1-c; 2-a; 3-b,d

26. Verilənlərdən hansıların yerini dəyişməklə xronoloji ardıcılığı gözləmək olar?

1.	Alanların Albaniyaya yürüşlərinin başlanması
2.	Massagetlərin II Kirin qoşunlarına qalib gəlməsi
3.	Makedoniyaya qarşı baş vermiş üsyanın Atropat tərəfindən yatırılması
4.	“Padşah şəhəri”nin Aşşurbanipal tərəfindən dağıdılması

- A) 2 ilə 3   B) 3 ilə 4   C) 1 ilə 4   D) 1 ilə 2   E) 2 ilə 4

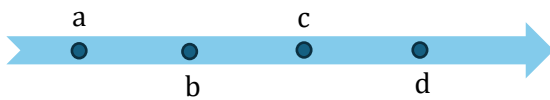
27. Eylər-Venn diaqramına əsasən uyğunluğu müəyyən edin.

- X yüzilliyin ilk rübündə Şərqi Gürcüstanın asılı hala salınması
- Rəvvadilərlə mübarizədə Ərdəbilin itirilməsi
- Vergi işinin nizama salınması üçün “Qanunnamə” hazırlanması
- Bərdədə slavyanlara qarşı mübarizə aparılması
- Azərbaycan torpaqlarının vahid dövlət halında birləşdirilməsi

- A) 1-a,b; 2-c; 3-d,e   B) 1-a; 2-c,d; 3-e   C) 1-b; 2-d,e; 3-a   D) 1-a; 2-b,d; 3-e   E) 1-a,b; 2-c,e; 3-d

28. Zaman oxuna əsasən xronoloji ardıcılığı müəyyən edin.

- İslam dininin meydana gəlməsi
- Bağdad şəhərinin əsasının qoyulması
- Bədr döyüşündə müsəlmanların qalib gəlməsi
- Ərəb qoşunları tərəfindən Fələstin, Suriya və Misirin fəth olunması

- A) 1-a; 2-d; 3-b; 4-c   B) 1-b; 2-c; 3-a; 4-d   C) 1-a; 2-b; 3-c; 4-d   D) 1-d; 2-a; 3-c; 4-b   E) 1-c; 2-a; 3-b; 4-d

29. Səfəvi hökmdarı Şah II Təhmasibin hakimiyyəti dövründə:

- Osmanlı dövlətinə qarşı Qərbi Avropa dövlətləri ilə hərbi ittifaq bağlandı
- Stepan Razinin başçılığı ilə rus kazaklarının Xəzərboyu ərazilərə qarətçi yürüşləri başlandı
- Rusiyanın Şimali Qafqazın strateji məntəqələrində möhkəmlənməsinin qarşısı alındı
- Səfəvi qoşunları İrəvan və Həmədan yaxınlığında osmanlılara məğlub oldu
- Rusiya ilə Gəncə müqaviləsi imzalandı

30. Böyük Səlcuq dövlətinin XI yüzilliyin 70-ci illərinə aiddir:

- A) Azərbaycan ərazisində yerləşən dövlətlərin asılı hala salınmasına başlanması
- B) Bizansın məğlubiyyətə uğradılması
- C) Sultan Səncərin Bizansla sülh müqaviləsi imzalaması
- D) Şirvanşahlar dövlətinin asılı hala salınması
- E) Paytaxtın Rey şəhərinə köçürülməsi

31. Qızıl Ordu dövlətinin XV əsr tarixinə aid deyil:

- 1. Müstəqil dövlətçiliyin sona çatması
- 2. Ərazisində müstəqil türk xanlıqlarının yaranması
- 3. Moskva knyazlığının asılılıqdan çıxması
- 4. Ağqoyunlularla diplomatik əlaqələrin qurulması

- A) 1 və 3   B) 2 və 4   C) yalnız 2   D) 3 və 4   E) yalnız 1

32. Səfəvi və Osmanlı dövlətləri arasında imzalanmış Kirmanşah sülh müqaviləsinə aiddir:

- A) Kür çayının Osmanlılarla Səfəvilər arasında sərhədə çevrilməsi
- B) Səfəvilər ərazisində osmanlı-kırım tacirlərinə və onların mallarına toxunulmazlıq hüququnun verilməsi
- C) Cənubi Qafqazda osmanlı tacirlərinin gömrüksüz ticarət imtiyazlarının tanınması
- D) Son on ildə işğal olunmuş Səfəvi torpaqlarından osmanlıların çıxarılması
- E) Araz çayından şimaldakı Azərbaycan ərazilərində Osmanlı hakimiyyətinin saxlanması

33. Xronoloji ardıcılığını müəyyən edin.

- 1. İrəvanda Müəllimlər Seminariyasının açılması
- 2. Əkinçi qəzetinin nəşrinə başlanması
- 3. Qəza məktəblərinin altıillik pullu şəhər məktəblərinə çevrilməsi
- 4. Bakıda gimnaziya tipli ilk rusdilli orta təhsil müəssisəsinin açılması

- A) 4, 2, 3, 1   B) 1, 3, 4, 2   C) 4, 3, 2, 1   D) 2, 4, 1, 3   E) 3, 1, 2, 4

34. Xəritədə işarələnmiş Azərbaycan xanlığının XVIII əsrin 50-ci illəri tarixinə aiddir:

- A) Qacarlar dövləti ərazisində gömrüksüz ticarət hüququna malik olması
- B) Quba xanlığı ilə dostluq əlaqələrinin qurulması
- C) Hakimiyyətə yeni sülalənin gəlməsi
- D) Hökmdar yanında ali qanunverici orqanın fəaliyyət göstərməsi
- E) Rusiya dövləti ilə dostluq müqaviləsinin imzalanması

35. Azərbaycan müəllimlərinin I qurultayında qəbul edilən proqramın vacib müddəalarına aid deyil:

- A) Azərbaycan türkcəsini öyrənməyin icbariliyi
- B) Azərbaycanda məktəb şəbəkəsinin genişləndirilməsi
- C) Qadın təhsilinin inkişafı
- D) Müəllimlərin sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması
- E) Ali məktəb şəbəkəsinin genişləndirilməsi

36. Azərbaycan SSR-də 1920-ci illərdə mədəniyyətin müxtəlif sahələrinə sosialist ideyalarını təbliğ etmək üçün səmərəli vasitəsi kimi baxırdılar. Buna görə də bu istiqamətdə müxtəlif tədbirlər görüldü.
Aşağıdakılardan hansılar həmin dövrdə dövlətin təbliğat imkanlarını xeyli artırmışdı?
1. Azərbaycan dilində ilk mətbuat orqanlarının nəşrinə başlanması
  2. Təcəddüd qəzetinin nəşrinə başlanması
  3. Azərbaycan Dövlət Kino İdarəsinin yaradılması
  4. İlk radiostansiyanın fəaliyyətə başlaması
  5. İlk milli teatrın təşkil edilməsi
- A) 1, 2   B) 3, 5   C) 1, 4   D) 2, 5   E) 3, 4
37. XIII-XIV əsrlərə aid memarlıq abidələrini müəyyən edin.
1. Ağsu çayı sahilində Buğurd qalası
  2. Naxçıvanda Möminə xatın türbəsi
  3. Təbrizdə Əlişah məscidi
  4. Şeyx Cüneyd Məqbərəsi
  5. Bərdə türbəsi
- A) 1, 4   B) 3, 5   C) 1, 2   D) 2, 5   E) 3, 4
38. Osmanlı dövlətində "Lalə dövrü" nə aiddir:
- A) Nadir şah Əfşarla sülh müqaviləsinin imzalanması
  - B) "Prut yürüşü" zamanı rus qoşunlarının Osmanlı ordusu tərəfindən məğlub edilməsi
  - C) Rusiya imperiyası ilə müqavilə imzalanması
  - D) Dünya hərbi tarixində ilk dəfə "Qumbaraçılar ocağı"nın yaradılması
  - E) Səfəvi dövləti ilə Bağdad müqaviləsinin imzalanması
39. XX əsrin əvvəllərində Çin və Qacarlar dövlətlərinə aid oxşar cəhət:
- A) Konstitusiyanın qəbul edilməsi
  - B) İnqilab nəticəsində monarxiyanın ləğv edilməsi
  - C) Rusiya dövlətinin müstəmləkəsinə çevrilməsi
  - D) Birinci Dünya müharibəsində ərazisinin rus qoşunu tərəfindən işğal edilməsi
  - E) Konstitusiyalı monarxiyanın bərqərar edilməsi
40. Reformasiya dövründə Almaniyada baş vermiş kəndli müharibəsinə aid deyil:
- A) Şəxsən azad olan kəndlilərin də təhkimli halına salındılar
  - B) Tomas Münserin rəhbərliyi ilə baş verməsi
  - C) Məğlubiyyətdən sonra feodal qaydalarının daha da sərtləşdirilməsi
  - D) XVI yüzilliyin ilk rübündə başlanması
  - E) Feodal qaydalarının kapitalist münasibətləri ilə əvəz olunması
41. 1856-cı il Paris sülh müqaviləsinin şərtlərinə aid deyil:
- A) Tərəflər işğal etdikləri torpaqları geri qaytarmalı idi
  - B) Osmanlı dövlətinin ərazi bütövlüyünə Avropa dövlətləri tərəfindən zəmanət verilməli idi
  - C) Bolqarıstan Osmanlı dövləti tərəfindən asılı knyazlığa çevrilməli idi
  - D) Bosfor və Dardanel boğazları sülh dövründə xarici hərbi gəmilərə bağlanmalı idi
  - E) Qara dənizdə heç bir dövlət hərbi donanma saxlamamalı idi
42. 2023-cü ilin sentyabrında həyata keçirilmiş antiterror əməliyyatı nəticəsində Azərbaycan Respublikası Qarabağ iqtisadi rayonu üzərində öz suveren hüquqlarını tamamilə bərpa etdi. Bölgə qanunsuz terrorçu qruplaşmalardan təmizləndi. **Bəhs olunan antiterror əməliyyatının Azərbaycanın əvvəlki qələbələrindən fərqli cəhəti idi:**
- A) əməliyyat ilk dəfə olaraq yalnız xarici müşahidəçilərin iştirakı ilə aparıldı
  - B) işğalçı və qondarma rejim fəaliyyətini dayandırdığını elan etdi
  - C) əməliyyat ərəfəsində ATƏT-in Minsk qrupu tərəfindən Azərbaycanın legitim hərbi müdaxilə hüququ dəstəkləndi
  - D) Kəlbəcər, Laçın və Ağdam şəhərləri işğaldan azad edildi
  - E) Hadrut və Suqovuşan qəsəbələri işğaldan azad edildi

43. Cədvəldə verilənlərdən hansı və ya hansıları Albaniyanın daxili müstəqilliyinin bərpasına şərait yaratmışdır?

I	II Vaçenin başçılığı ilə azadlıq hərəkatı
II	Sasanilərin Ağ hunlara qarşı mübarizədə məğlub olaraq zəifləməsi
III	I Xosrov Ənuşirəvanın əhaliyə qarşı sərt cəza tədbirləri görməsi

- A) yalnız I   B) yalnız II   C) I və III   D) II və III   E) I və II

44. Söyürqal və tiyul torpaq mülkiyyət formalarına aid ümumi cəhət:

- A) dini idarələrə, məscid və kilsələrə məxsus olması
 B) hərbi xidmət əvəzində paylanması
 C) sahibinin bütün vaxtlarda vergi toxunulmazlığı hüququna malik olması
 D) yalnız irsi xarakter daşması
 E) hökmdar və onun ailəsinə məxsus torpaqlar olması

45. Mannanın e.ə. VIII əsrin II yarısı tarixinə aiddir:

- A) canişinlik sisteminin ləğv olunması
 B) Hakimiyyətin irsən keçməyə başlanması
 C) Assur hökmdarı III Salmanasar ilə mübarizə aparılması
 D) Ahşerinin Midiya ilə müttəfiq olması
 E) yalnız Urartu ilə dostluq əlaqələri saxlanması

46. Uyğunluğu müəyyən edin.

- A) 1-b,c; 2-b,c   B) 1-a,c; 2-c   C) 1-a,c; 2-a,c   D) 1-a,b; 2-a   E) 1-c; 2-b

47. Şirvanşahlar dövlətinin XI əsrin 60-cı illəri və XIV əsrin 60-cı illəri tarixinə aid ümumi cəhət(lər)i müəyyən edin.

1. Səlcuqların hücumuna məruz qalması
 2. Paytaxtının Bakı şəhəri olması
 3. Kəsrənilər sülaləsi tərəfindən idarə olunması
 4. Asılı vəziyyətə düşməsi

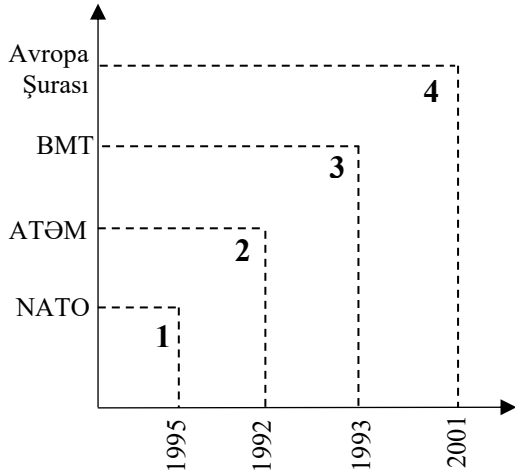
- A) yalnız 2   B) 1 və 4   C) yalnız 3   D) 3 və 4   E) 1 və 2

48. Ağqoyunlu dövlətinin hökmdarı Sultan Yaqubun hakimiyyəti dövrünə aiddir:

1. Şirvanşahlar dövləti ilə müttəfiq olması
 2. Paytaxtın yeni şəhərə köçürülməsi
 3. Teymuri dövləti ilə müharibə aparılması
 4. Osmanlı dövləti ilə dostluq münasibətlərinin saxlanması

- A) yalnız 1   B) 1 və 4   C) 2 və 3   D) 3 və 4   E) 2 və 4

49. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq təşkilatların üzvlüyünə qəbul olunduğu tarixlərə aid uyğunluğu müəyyən edin.

- A) 2, 3   B) 1, 4   C) 2, 4   D) 1, 2   E) 1, 3

50. Fransada qəbul edilən “İnsan və vətəndaş hüquqları bəyannaməsi”nə aid deyil:

- A) Hakimiyyətin yeganə mənbəyinin xalq hesab olunması
B) İnsanların azad və bərabər hüquqlu doğulmasının qəbul edilməsi
C) ABŞ-nin İstiqlaliyyət bəyannaməsi əsasında hazırlanması
D) Vətəndaşlara söz və mətbuat azadlıqlarının verilməsi
E) Ölkənin siyasi quruluşunun konstitusiyalı monarxiya elan edilməsi

51. “Şagirdlər bir tarixi dövrə aid yazılı mənbələri araşdırır, həmin dövrə uyğun olan dil normalarını təhlil edirlər”. Bu fəaliyyət inteqrasiyanın hansı növünü reallaşdırır?

- A) yalnız fənnüstü
B) yalnız fənlərarası
C) fənlərarası, fənnüstü
D) yalnız fəndaxili
E) fəndaxili, fənlərarası

52. “Müəllim şagirdlərə tapşırır ki, Azərbaycanın müxtəlif tarixi dövrlərində tətbiq olunan idarəetmə formalarını müqayisə etsinlər və hər dövrün qanunvericilik prinsiplərini mənbələrə görə əsaslandırınlar”. Tapşırıq B.Blumun “İdrak taksonomiyası”nın hansı səviyyəsinin inkişafına xidmət edir?

- A) dəyərləndirmək
B) anlamaq
C) təhlil etmək
D) tətbiq etmək
E) yaratmaq

53. “Şagirdlər Azərbaycanın tarixi şəxsiyyətlərindən birini seçir, onun fəaliyyətinə uyğun motivasiyaedici slogan hazırlayır və bu fikri plakat üzərində rəng, simvol və kompozisiya vasitələri ilə ifadə edirlər”. Tapşırıq B.Blumun “İdrak taksonomiyası”nın hansı səviyyəsinin inkişafına xidmət edir?

- A) yaratmaq
B) təhlil etmək
C) dəyərləndirmək
D) xatırlamaq
E) anlamaq

54. "Müəllim summativ qiymətləndirmə üçün əvvəlki illərdə istifadə olunmuş test nümunəsini götürür. Lakin həmin test hazırkı tədris programında nəzərdə tutulan təlim nəticələri ilə uyğun gəlmir". Bu situasiyada qiymətləndirmənin hansı prinsipi pozulmuşdur?

- A) Obyektivlik pozulub: Qiymətləndirmənin müəllimin subyektiv rəyindən asılı ola biləcəyi düşünülür.
- B) Humanistlik pozulub: Şagirdlərin psixoloji və emosional vəziyyəti nəzərə alınmayıb.
- C) Şəffaflıq pozulub: Şagirdlərə qiymətləndirmə mövzuları əvvəlcədən bildirilməyib.
- D) Validlik pozulub: Test ölçülməsi nəzərdə tutulan təlim nəticələrini yoxlamır.
- E) Etibarlılıq pozulub: Test fərqli vaxtlarda sabit və ardıcıl nəticə verməyə bilər.

55. Verilənlərdən biri effektiv müəllim-valideyn münasibətlərinə aid deyil:

- A) Müəllim istifadə olunan tədris materiallarının məzmununu anlamağa kömək etmək üçün valideynləri metodik resursla təmin edir.
- B) Müəllim məktəbdə və sinifdə valideynlərin iştirakını təşviq edən pozitiv atmosfer yaradır.
- C) Müəllim valideynləri müntəzəm olaraq sinif fəaliyyətləri, tapşırıqlar və gözləntilər barədə məlumatlandırır.
- D) Müəllim valideynə bildirir ki, onun övladının təlim-təربiyəsi ilə bağlı narahatlığını həll etməyə hazırdır.
- E) Müəllim valideynləri övladlarının təhsili ilə bağlı fikirlərini və narahatlıqlarını bölüşməyə təşviq edir.

56. Valideynlə-məktəb münasibətlərini inkişaf etdirmək üçün hansı yanaşma yanlışdır?

- A) Valideynlərə maarifləndirici resurslar və dəstək təqdim etmək
- B) Müntəzəm rəy və informasiya paylaşmaq
- C) Valideynləri məktəb mühitində iştirakını təşviq etmək və onların məktəb prosesində fəal rol oynamaqlarını təmin etmək
- D) Münasibətləri yalnız akademik nəticələrə əsaslanaraq dəyərləndirmək
- E) Müntəzəm olaraq valideyn görüşləri və tədbirlər təşkil etmək

57. "Müşahidə olunur ki, yuxarı sinif şagirdlərindən biri öz sinif yoldaşını bullinqə məruz qoyur. Belə ki, tez-tez onun əşyalarını gizlədir, yoldaşları arasında xətrinə dəyən sözlər deyir". Problemin həlli üçün sinif rəhbərinin atacağı hansı addım effektiv olacaq?

- A) Həmin sinifdə dərs deyən müəllim, valideyn və şagirdlərlə görüşmək və bu prosesin nə üçün baş verdiyi ilə maraqlanmaq
- B) Sinifdə dərs deyən müəllimləri və məktəb psixoloqunu məsələnin həllinə cəlb etmək və sinifdə mənəvi dəyərlərin inkişafı üçün addımlar atmaq
- C) Məktəbin valideynləri, müəllimləri və psixoloqu ilə görüşmək, ümumilikdə məktəbin psixoloji-emosional mühitini yaxşılaşdırmaq baxımından addımlar atmaq.
- D) Bullinqə məruz qalan şagirdlə görüşüb onu güclü olmağı tapşırmaq.
- E) Bullinq edən şagirdi çağıraraq danlamaq.

58. "Dərs zamanı bir neçə şagird tez-tez zarafat edir, bir-biri ilə danışır və sinfin diqqətini yayındırır. Müəllimin xəbərdarlığından sonra qısa müddət sakitləşsələr də, davranışı yenidən təkrarlayırlar. Digər şagirdlərin bir qismi bu davranışlara qoşulur, bir qismi isə dərslə fokuslanma bilmir". Bu vəziyyətdə müəllimin ən məqsədəuyğun davranışı hansıdır?

- A) Şagirdləri sinif qarşısında ciddi şəkildə danlamaq və bununla digər şagirdlərə də xəbərdarlıq etmək
- B) Davranışı yeniyetməlik dövrünün təbii xüsusiyyəti kimi qəbul edib, yalnız vəziyyət daha da ağırlaşarsa, müdaxilə etmək
- C) Sinif qaydalarını xatırlatmaq, şagirdin şəxsiyyətinə yox, konkret hərəkətinə yönələrək əks-əlaqə vermək
- D) Əsas diqqəti həmin şagirdlərə yönəldib dərslə daha əyləncəli aparmaq, intizam problemini motivasiya çatışmazlığı kimi həll etməyə çalışmaq
- E) Həmin şagirdləri dərhal sinifdən çıxarmaq və məsələni məktəb rəhbərliyinə bildirmək

59. "Bir şagird qrup işində lider rolunu oynayır, lakin digər qrup üzvləri ilə münasibətləri pisdir və bu, qrup işinin gedişinə mənfi təsir göstərir". Müəllim problemi necə həll etsə, daha effektiv olar?

1. Şagirdin liderlik rolunu dəyişdirmək və sonra onu digər qrup üzvləri ilə müzakirəyə cəlb etmək
2. Qrup üzvlərinə mübahisələri həll etməyin yollarını birbaşa göstərmək
3. Şagirdə liderliklə bağlı yönəldici suallar verməklə problemin həllinə nail olmaq
4. Qrup liderinin fəaliyyətini müşahidə edərək diqqətdə saxlamaq və əlavə dəstəyi təmin etmək

- A) 2, 3
B) 3, 4
C) 1, 3
D) 1, 2
E) 2, 4

60. Cədvələ əsasən uyğunluğu müəyyənləşdirin.

Doğru	Yanlış
1. Şagirdi fasilitasiya etmək ona kömək etmədən tapşırıqların icrasını təmin etmək deməkdir.	3. Şagirdin maraq və istəklərini summativ qiymətləndirmədə nəzərə almaq effektiv müəllim-şagird münasibətlərinin qurulmasına şərait yaradır.
2. Şagirdlərdə məntiqi təfəkkürü formalaşdırmaq üçün onlara məntiq xətlərini izah etmək lazımdır.	4. Şagirdin müşahidə yolu ilə əldə etdiyi informasiyanı necə emal etməsi onda emosional təfəkkürün nə dərəcədə inkişaf etdiyini müəyyənləşdirməyə imkan verir.

- A) 1, 2
B) 1, 4
C) 1, 3
D) 2, 3
E) 3, 4

Doğru cavablar

1.	C	11.	B	21.	E	31.	E	41.	C	51.	B
2.	A	12.	B	22.	B	32.	E	42.	B	52.	C
3.	D	13.	A	23.	C	33.	C	43.	B	53.	A
4.	C	14.	A	24.	D	34.	C	44.	B	54.	D
5.	B	15.	E	25.	A	35.	E	45.	B	55.	A
6.	E	16.	A	26.	C	36.	E	46.	D	56.	D
7.	C	17.	B	27.	B	37.	B	47.	D	57.	B
8.	B	18.	A	28.	A	38.	C	48.	B	58.	C
9.	B	19.	E	29.	D	39.	A	49.	C	59.	B
10.	A	20.	E	30.	B	40.	E	50.	E	60.	E